

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem,
ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

6. De virtute & operibus ejus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

peccati auctorem. Et cum defensionem populi Romani quæ libero arbitrio facta fuerat insul-
tabundus vocat ultionem Dei. De quibus tam-
luculentis antilogis Augustinus; An tandem
aliquando concedis quod obstinatissima contentione
negaveras, occulto Dei iudicio fieri ut in ipsis hominum
voluntatibus inveniatur aliquid quod & peccatum sit,
& poena peccati? hoc enim nisi in ipsa tua sententia
sapuisse, nullo modo factum hominum ultionem Dei esse

dixisses. Et alibi: Meministi me quandoque disputa-
veris contra lucidissimam qua per Apostolum de prom-
pta est veritatem, affirmans nullo modo esse posse ali-
quid, quod & peccatum sit & poena peccati? Quid est
ergo nunc quod obliuis tanta loquacitatis tua? &c.
nempe Haeretici dum arma sua vana & obtusa
jactanter ventilant, quæ feriantur, nudare solent,
& seipfos, dum alios terriunt, graviter
vulnerare.

De virtute & operibus bonis.

CAPVT SEXTVM.

Sicut in peccati intelligentia, ita & in explicatione virtutis ac boni operis novam doctrinam sectati sunt Pelagiani. Quæ ut intelligatur obseruandum est in omnibus fere bonis operibus maxime externis duo posse distingui, officium & finem. Officium est id quod agitur, ut vestire nudum, pascere pauperem, concupiscentiam continere, & similia quæ esse videntur bona: Finis, id propter quod agitur. Pelagiani igitur bonum opus esse statuunt officium nudum per se consideratum, & ab omni finis intentione se junctum, ex cuius appositione volunt fieri ut homo vel temporale primum vel æternum in celo consequatur, prout in creaturam aliquam vel creatorem veluti finem opere suo colligaverit. Hoc dicebant esse fructuose bonum, illud sterilitur. Quapropter Augustinus de Iuliano: *Quæ tu non attendens, fines ab officiis separasti, & virtutes veras officia sine finibus appellanda esse dixisti.* Sed ipsum audiamus discrete hoc explicantem Iulianum: *Cunctationem*, inquit, *origo virtutum, in rationabili animo sita est. & affectus omnes per quos aut fructuose aut sterilitur boni sumus, in subiecto sunt mentis nostræ prudentia, iustitia, temperantia, fortitudo. Horum igitur affectuum vis cum ipse in omnibus naturaliter, non tamen ad unum finem in omnibus properat, sed pro iudicio voluntatis cuius nutum seruiunt, aut ad æterna aut ad temporalia diriguntur. Quod cum sit, non in ea quod sunt (nempe virtutes, seu affectus virtuosi ac boni) non in ea quod agunt (bonum scilicet opus) sed in eo solo variant quod merentur. Nec nominis sui possunt nec generis sustinere dispendium (quasi non essent veræ virtutes vel eo nomine non essent nuncupandæ) sed solius quod appetiverunt præmii aut amplitudine litantur aut exilitate frustrantur, hoc est, ut exponit Augustinus, terrenorum commodorum fructu non caelestium præmiorum. Ex quibus clare videmus ad discernendum, juxta Pelagianos utrum aliquid sit vera virtus & verum opus bonum, hoc tantummodo intuendum esse quod agitur, non causam quæ eadem esse cur agatur. Affectus enim illos quos homini vult esse naturaliter inritos, etiam tunc dicit esse bonos & per eos hominem bonum, quando ad temporalia commoda diriguntur: eosque etiam tunc vocari atque esse prudentiam, iustitiam, temperantiam, ac fortitudinem. Vnde*

fane consequens est quod Augustinus obser-
vat, ut verâ sit avarorum prudentia, qua exco-
gitant genera lucellorum: & avarorum iusti-
tia, qua gravium damnorum metu facilius
nonnunquam sua continent quam usurpant
aliquid alienum: & avarorum temperantia,
qua luxuria quoniam sumptuosa est cohibent
appetitum, soloque necessario victu tegumen-
toque contenti sunt: & avarorum fortitudo,
qua ut ait Horatius: per mare pauperiem fu-
giunt, per saxa per ignes. Nec aliud erit quam
vera iustitia Catilinæ comprehendere multos
amicitia, tueri obsequio, cum omnibus cem-
municare quod habebat: & fortitudo vera
erit ejus, quod frigus, famem, sitim ferre po-
terat: & vera patientia quod patiens erat me-
dix, algoris, vigilia, supra quam cuiquam cre-
dibile est. Ex quibus principij: apud Pelagia-
nos fixum atque indubitatum erat, inter Eth-
nicos veras esse posse & fuisse virtutes. Nam
de Fabricijs, Camillis, Regulis, ac Scipionibus
agens Iulianus: *Erunt ergo, interrogat, in dam-
natione sempiterna, in quibus erat vera iustitia?* qua-
si diceret, nequaquam. Ideoque tam absur-
dum esse negare illas esse veras virtutes ac si-
quis corpus Ethnici, corpus esse negaret. Si
dicatur, inquit, *quia castitas infidelium castitas
non est, eadem fronte dicitur, quia corpus Paganorum
corpus non sit, & deuli Paganorum sensum non
habeant intuenti: & frumenta quæ in Paganorum
nascuntur agris frumenta non sint: & multa alia
quæ tanta absurditatis sunt, ut visum possint intelli-
gentibus commovere.*

Ex hac virtutum ac boni operis descriptio-
ne originem habet quod ad veram virtutem
sive ad bonum opus nullo modo Christi fidem
statuerent esse necessariam. Nam & Iulianus
& omnes communiter Pelagiani impiorum
exempla proferebant & Catholicis oppone-
bant, quos dicebant alienos à fide Christi abun-
dare virtutibus, in quibus sine adiutorio gratiæ
solum est natura bonum licet superstitionibus man-
cipatum, qui solis libertatis ingenta virtutes, & mi-
sericordes crebro & modesti & casti inveniuntur &
sobrii.

Multò verò magis vera peccata esse perne-
gabant, si quod talium operum moralium sine
fide Christi Ethnici facerent. Hinc idem Iu-
lianus: *Si gentilis nudum operuerit, periclitantem
liberave-*

Liberaverit, agri vulnera soverit, divitias honesta amicitia in peccatis, ad testimonium falsum nec tormentis poterit impelli, nunquid quia non est ex fide peccatum est? Fatebantur tamen non esse opera perfecte bona sed sterilia imperfecta ac defensiva, quia temporalis dum taxat præmij meritoria quod operans intendendo spectaverat. Hoc enim supra claris verbis Iuliani expressum est, & sese explicando inculcat quando dicit: Ego steriliter bonos dixi homines qui non propter Deum faciendo bona qua faciunt non ab eo vitam consequuntur æternam. Cui prorsus consonat quod dicit Ambrosiaster Pelagij erroribus refertissimus, iustitiam naturaliter servans eos suos legi est. Si enim iusto non est lex posita sed iniustus, qui non peccat, amicus legi est, hinc sola fides deest per quam fiat perfectus: Quia nihil illi proderit apud Deum abstinere a contrariis, nisi fidem in Deum acceperit, quia illa temporis iustitia est hæc æternitatis. Temporis iustitiam vocat quia valet ad assequenda temporalia quorum intuitu facta fuerat, defectu cognitionis Dei; quem

Ibid. versum
finim. c. 3.

In c. 2. ad
Rom. ad illa
Quicumque
enim tunc
lege pecc.

A si fuisset fide intuita, æternitatem apud Deum promereri potuisset. Quod nihil aliud est nisi quod Iulianus dixit: Iustitiam illam temporis esse sterilem & imperfectam respectu æternitatis. Vnde hujus distinctionis influendæ causa videtur stuciosè dixisse Pelagius: Servitium propter Deum exhibitum celesti remuneratione pensabitur. Quibus omnibus lucidissime demonstratur ita Pelagianos voluisse officium aliquod morale sine ulla consideratione boni finis esse virtutis opus atque opus bonum, sicut officia nonnulla, in se mala atque peccata sunt, ad quemcunque tandem finem operantis intentione referantur. Sicut autem peccata non idèo sunt bona tamen ad bonum dirigantur finem, si tamen ad malum, penam graviorem merentur; ita opus moraliter bonum intentione rei create non per se malum non fieri malum, sed si ad Deum vel creaturam referatur, pro finis nobilitate vel ignobilitate præmio augustiore vel angustiore ditari.

In Comment.
c. 3. ad Co.
1. 1. 9. 42.

De seminibus virtutum naturalibus.

CAPVT SEPTIMUM.

EX hoc fonte fluxit illa Pelagianorum maximeque Semi-Pelagianorum doctrina de virtutum seminibus. Docent enim omnium virtutum semina, etiam fidei ac dilectionis Dei, humanæ naturæ inserta esse naturaliter, quæ lege & voluntate provocata bonorum operum ac virtutum omnium fructum ferunt. Hoc est enim quod ex Iuliano supra commemoravimus: Cunctarum origo virtutum in rationabili animo sita est. Virtutum enim origo nihil aliud est nisi virtutum semen, ex quo per voluntatis nutum & cultum originem sumendo pullulant. Hoc est illud quod Pelagius in ultimis suis libris dixit: Habemus autem perspicillitatem utriusque partis à Deo insertam, velut quandam, ut ita dicam, radicem fructiferam atque fecundam, qua ex voluntate hominis diversa gignat & pariat, & qua posuit ad proprii cultus arbitrium vel nitere flore virtutum, vel senibus horrere visorum. Nam istiusmodi fructifera & fecunda radix, nihil aliud est quam semen imo plus quam semen, utpote jam in stirpem germinans. Hoc est quod idem ille ad Demetriadem scribit: Est enim in animis nostris naturalis quadam ut ita dixerim sanctitas, quæ velut in arce animi presidens exercet mali bonique iudicium: & ut honestis rectisque actibus faver, ita sinistra opera condemnat. Neque enim sanctitas potest humanæ naturæ esse naturalis nisi in ea ut minimum aliqua semina reperiantur unde sanctitatis opera proferantur. Hoc est quod multo luculentius dicit Cassianus: Dubitari ergo non potest inesse quidem omni animæ naturaliter virtutum semina beneficio Creatoris inserta. Et collatione vigesima quarta: Quarum (cogitationum) aculei naturalia virtutum semina profocant. Hoc est quod ille multarum hæresum semina-

Lib. 4. cont.
Eul. c. 3.

Zib. 1. de lib.
arb. apud
Aug. lib. de
grat. Christi
c. 18.

Epist. ad
Demet. paulo
post in
tium.

Cap. 11.

A tor Ambrosiaster: Quia ipsi natura quodammodo inserta sunt iustitia semina addita lex est, cuius auctoritate & maiore ingenium natura proficit illud, Lex ad fructum iustitiæ faciendum. Hoc est quod post utrumque Faustus Lirinensis: Talem faciamus (hominem) cui bonitas in natura, malitia vero contra naturam sit, qui bonum in voluntate, malum habeat in potestate, qui bonum naturaliter velit, malum actualiter possit. Et libro primo ejusdem operis: Inter hæc sollicite nobis apud hæreticos (hoc est Catholicos) requirendum est, utrum homo bonum non possit, an malis inserta homini bona semina voluntatis.

In c. 5. ad
Rom. ad
substantiam.

Lib. 2. de
grat. Dei
lib. arb.
c. 10.

Lib. 1. c. 15.

Porrò hæc semina virtutum duo iuxta mentem hæreticorum comprehendunt unum ex parte rationis alterum ex parte voluntatis. In ratione naturale quoddam iudicium quo animus inter bonum discernit ac malum, hoc improbat, illud probat, hoc supplicio illud præmio dignum putat. Quod nihil est aliud quam illa omnium Pelagianorum vocibus decantata lex naturalis, quæ medullis intimis mentis impressa inter quævis flagitia & facinora perseverat. Hanc supra vocavit Pelagius, naturalem quandam sanctitatem quæ velut in arce animi presidens exercet mali bonique iudicium. De hac dicit idem: Quid illud obscuro est, quod ad omne peccatum erubescimus aut timeamus &c. nisi quod testimonio sibi est ipsa natura quæ hoc ipso de latet bonum suum, quo ei malum displicet, & dum in bono opere consistit quid solam eam deceat ostendit? De cuius laudibus propterea omnes Pelagianorum libri pleni sunt ut non sit opus pluribus lectorem testimonijs fatigare. Ex parte voluntatis semina illa virtutum dicunt quosdam affectus bonos seu voluntates operis boni qui naturaliter in affectiva rationalis mentis parte plan-

Epist. ad
Demetriadem.

Ibid. paulo
superius.